

Predsednica Republike Slovenije

NATAŠA PIRC MUSAR

Govor predsednice Republike Slovenije Nataše Pirc Musar na Forumu za mir

Koper, 14. junij 2025

*Spoštovana eminenca kardinal Nemeth,
spoštovani gospodje škofje,
spoštovani verski voditelji in predstavniki različnih ver,
cenjene udeleženke in udeleženci foruma,
gospe in gospodje.*

Iskrena hvala za povabilo na to pomembno srečanje. Veseli me, da smo se tudi letos zbrali v Kopru, na stičišču kultur in ver.

Ob našem zadnjem srečanju v tem lepem istrskem mestu smo se pogovarjali o pomenu solidarnosti, dialoga in skrbi za sočloveka. Osredotočeni smo bili na območje Zahodnega Balkana, kjer se preteklost, sedanjost in prihodnost tesno prepletajo – prepogosto na boleč način. In to ob dejstvu, da, tako kot vsako drugo, to območje trpi zaradi problemov globalne narave. Posledice podnebnih sprememb, demografskih trendov, migracij, socialne neenakosti, tehnoloških sprememb, še posebej izzivov umetne inteligence, čutimo vsi.

Žal naši pogovori o miru, stabilnosti in vsesplošnem napredku Zahodnega Balkana danes niso nič manj aktualni. Kvečjemu nasprotno, Zahodni Balkan ostaja prostor izjemnih zmožnosti in kulturnega bogastva, hkrati pa regija, kjer so brazgotine preteklosti še vedno občutne. Vztrajati moramo pri prizadevanjih za sožitje, medsebojno razumevanje in sodelovanje.

Kaj storiti, da bi bilo bolje?

Iskreno verjamem, da lahko prav verski voditelji, ki ste bili v zgodovini pogosto opora skupnostim v najtežjih trenutkih, tudi danes podate ključno spodbudo in tvoren zgled plemenitega sobivanja ter dialoga. Če se bomo skupaj zavzemali za vrednote miru, človekovega dostojanstva, solidarnosti in spoštovanja različnosti, bomo bistveno prispevali k varnejši prihodnosti regije in Evrope.

Zahodni Balkan namreč ostaja preizkušnja za Evropo, bolj kot si to pomembni akterji, še posebej države članice Evropske unije, želijo priznati. Ne le zaradi preteklih konfliktov, ampak tudi zaradi zamujenih priložnosti za mirno sobivanje in gospodarski razvoj. Regija je še prepletena z napetostmi, nerešenimi vprašanji in predvsem z razočaranjem mladih, ki odhajajo, ker v domačem okolju ne vidijo možnosti zase.

Demografski trendi kažejo na vse bolj prazno podeželje, odseljevanje mladih in odhajanje izobraženega kadra v tujino. Mnogi mladi ne vidijo prihodnosti doma, temveč iščejo priložnosti drugje. Takšne razmere ogrožajo ne le gospodarski razvoj, ampak tudi kulturno in duhovno pestrost, ki je ena največjih vrednot te regije.

Demografske spremembe ogrožajo prihodnost Zahodnega Balkana bolj kot katera koli druga grožnja. Prazne vasi in mesta, množično izseljevanje iz Bosne in Hercegovine, Srbije, Kosova, Severne Makedonije, Črne gore in drugod pomenijo izgubo intelektualnega in človeškega potenciala, ki ga regija nujno potrebuje za svoj obstoj in razvoj.

Ob mojih pogovorih o prihodnosti Zahodnega Balkana je veliko govora o urejevanju odnosov med sosedi in o spravi – v povezavi s človeškimi tragedijami, ki so svoj vrhunec dosegle s srebreniškim genocidom. Letos, kot veste, obeležujemo 30 let te velike evropske sramote.

Strinjati se je treba – sprava in dobri odnosi med sosedi so ključ uspešnega razvoja vsake države. In vendar. Če kdo, potem mi, v Sloveniji, vemo, kako težak proces je vzpostavitev takšnega dialoga in iskanja epiloga. Zato je v regiji nujno odpirati tudi vprašanja prihodnosti. Kako ustvariti pogoje, da bodo mladi želeli ostati doma? Kako oblikovati vključujoče družbe, ki bodo zagotavljale enake priložnosti za vse – ne glede na narodnost, vero ali prepričanje? Kako poskrbeti za ohranjanje bogate kulturne dediščine ob hkratnem spodbujanju inovativnosti in sodelovanja?

Pri tem imate posebno mesto prav Vi, spoštovani verski voditelji. Skupnosti, ki jih vodite, so pogosto tiste, ki ljudem ostajajo opora, tudi ko druge institucije odpovejo. Verske skupnosti so lahko varuhi spomina, nosilci sprave in glasniki upanja. Prav Vi lahko med prvimi premostite politične ali etnične razkole in širite sporočilo, da je sožitje mogoče in nujno.

Verjamem, da lahko skupaj oblikujemo zavezništvo za zaščito vrednot življenja, dostojanstva, solidarnosti in sobivanja. Mir ni samoumeven. Treba ga je vsak dan graditi, krepiti in varovati. Če kdo, potem Vi, spoštovani, poznate pogoje za tak mir. Iskren, zaupanja vreden pogovor, pa naj bo v družini, verski skupnosti, šoli ali javnosti, je najmočnejše orodje za zaščito pred sovraštvom in nezaupanjem.

Spoštovani,

Verjamem, da smo tu zato, ker si želimo Zahodnega Balkana, ki bo prepričljiv zgled, kako je hude, na videz nepremostljive probleme vendarle mogoče reševati, in kjer ima vera lahko pomembno, morda ključno vlogo. Želimo si Zahodnega Balkana, kjer bodo mladi ustvarjali svojo obetavno prihodnost, kjer bosta kulturna in verska raznolikost dojeti kot bogastvo, kjer bo vsak človek spoštovan in bo prevladovala želja po miru in sodelovanju. Želimo si Zahodnega Balkana, katerega prebivalke in prebivalci bodo znali iz svoje preteklosti v prihodnost prenesti dragocene izkušnje ter iz svoje raznolikosti ustvariti boljše pogoje za celostni napredek vseh.

Naj bo današnje srečanje priložnost, da si vsi skupaj znova potrdimo zavezanost miru — ne le kot odsotnosti nasilja, ampak kot aktivnemu ustvarjanju okolja, kjer bo vsak človek lahko živel dostojanstveno in varno, kjer bosta njegova kultura in vera spoštovani.

Hvala organizatorjem za pobudo, vsem prisotnim pa za predanost in prizadevanja za skupno dobro. Verjamem, da bomo le skupaj zmogli ustvariti prihodnost, kjer bo mir temelj in ne izjema.

Hvala.